

Colloquium

De problematiek van de afstemming van het aanbod aan artsen in Vlaanderen.

29 november 2012

Afsluiting met verslaggeving en voorlopige conclusie.

Philippe Duyck
Medisch directeur
AZ Nikolaas – Sint-Niklaas

De problematiek van de afstemming van het aanbod aan artsen in Vlaanderen.

Plenair deel

Minister Jo Vandeurzen
Prof. Dr. Rob Van den Oever
Prof. Dr. Bernard Himpens
Prof. Dr. Jan De Lepeleire

Werkgroepen

Prof. Dr. Bernard Himpens
Prof. Dr. Walter Michielsen

Probleemstelling

Vlaams Minister Jo Vandeurzen

“Onevenwicht ontstaan of dreigt te ontstaan
tussen het aanbod
aan de zijde van de medisch geschoolde beroepen
en de vraag ernaar,
en dit zowel vanuit de ziekenhuizen als vanuit onze bevolking”

“Patients and health care professionals in the European Union (EU) benefit from legislation on the freedom of movement between Member States. In relative terms, many more doctors and nurses move within the EU than patients. Despite this, patient mobility has attracted more attention from policy-makers and the public while workforce mobility remains largely ignored.

This is paradoxical and imprudent!!”

Journal of Health Services Research & Policy october 2012

“Current and forecasted health care workforce shortages across the EU, global competition for health care professionals, and current economic pressures are all good reasons to start worrying about the mobility of health care professionals and its implications for health systems.”

Journal of Health Services Research & Policy october 2012

- Italy
  - producing to many doctors
  - lacks 70000 nurses
- UK & Ireland
  - 35% of doctors are foreign-trained
- UK & Belgium
  - highest proportions of foreign inflows
- Spain
  - 40% more foreign degrees in medicine than Spanish universities produced
- Finland
  - 43% newly licensed dentists were foreign-trained

Journal of Health Services Research & Policy october 2012

- 9000 Romanian doctors requested certificates to move to another EU Member State between 2007-2010
- 2 % of doctors in Estonia and in Hungary have done so annually since 2004
- 6,5 % of Polish doctors and dentists received certificates to migrate (2008)

Journal of Health Services Research & Policy october 2012

- 17 European countries face current or forecasted workforce shortages in all professions (GP's, nurses, anaesthesiologists, paediatricians, pshychiatrist, internists, general surgeons)
- 2025 U.S.A. shortfall of 130.000 doctors
- 2020 E.U. will lack 230.000 doctors

De verhouding tussen de vraag naar artsen en het aanbod

Prof. Dr. Rob Van den Oever

Zorgvraag

- Vergrijzing
- Psyche
- Verslavingsziekten
- Obesitas
- Diabetes
- Geriatrische zorg
- Neurologische zorg

De verhouding tussen de vraag naar artsen en het aanbod

Prof. Dr. Rob Van den Oever

Zorgaanbod tandartsen

- Verouderd korps
- Vervrouwelijking
- Zorgvraag ↑
- Vooral geen Tandartsen voor basiszorg

De verhouding tussen de vraag naar artsen en het aanbod

Prof. Dr. Rob Van den Oever

Zorgaanbod huisartsen

- Verouderd korps
- Vervrouwelijking
- Work-life balance
  - administratie ++
  - vakantie ++

De verhouding tussen de vraag naar artsen en het aanbod

Prof. Dr. Rob Van den Oever

Zorgaanbod specialisten

- Leeftijdsverdeling beter dan Huisartsen
- Probleem aantallen : Geriaters, Psychiaters, Kinderpsychiaters, Reumatologen, Urgentisten
- Voorkeur privé-praktijk
- Procedure en/of patiëntenselectie
- Gebrek aan stageplaatsen, of adequate opleiding

Factoren die in + of - zin invloed hebben op medisch aanbod

Prof. Dr. Bernard Himpens

- Opleiding
  - Goed informeren van student
  - Vroege informatie – infodagen
  - Proaktief bijsturen en aanmoedigen
  - Alle disciplines aan bod laten komen
  - Voorbeeldfiguren

- Opleidingsplaatsen
  - Huisarts, Psychiater, Oftalmoloog, Plastisch chirurg
  - Erkende opleidingsplaatsen
  - Kwaliteitsvolle opleidingsplaatsen
  - Stagemesters opleiden

Factoren die in + of - zin invloed hebben op medisch aanbod

Prof. Dr. Bernard Himpens

- Attractiviteit van het beroep
  - Administratie beheersen
  - Omkadering werkweek
  - Teamwork
- Inkomensverschillen
- Spanningsveld ZH – private praktijk – villa geneeskunde
- Eisen gesteld door ziekenhuis en samenleving, kwaliteitsdenken, veiligheid en accreditering

Over de effectiviteit van planning van het aanbod
en effectiviteit van planningsinstrumenten
Prof. Dr. Bernard Himpens

Toelatingsproef

- Hoge slaagpercentages – meer artsen ‘op tijd’ geleverd
- Medicalisering
- Zes-jarige opleiding
- Financieel
  - 14000 euro/geslaagde student met TP
  - 63000 euro/geslaagde student zonder TP

Binnenlandse, Europese en globale mobiliteit van artsen en de beperkingen van het Vlaams of Belgisch beleid op dit vlak
Prof. Dr. Walter Michielsen

- Equivalentie diploma - hoe waarde bepalen? Taal? Type universiteit?
  - ↳ VLIR-commissie: voorstel hervorming procedure: examen
    1. USMLE
    2. Multiple choice klinische redenering
    3. Testen klinisch vaardigheden
    4. Examen over deontologie, wetgeving, organisatie van de gezondheidszorg in België

Binnenlandse, Europese en globale mobiliteit van artsen en de beperkingen van het Vlaams of Belgisch beleid op dit vlak
Prof. Dr. Walter Michielsen

- Competenties
- Taal - ook voor Belgische Franstalige artsen
- Contingentering - niet voor buitenlandse artsen
- Niet-curatieve sector (arbeidsgeneeskunde, ziekenhuisgeneeskunde, wetenschappelijk onderzoek)

Binnenlandse, Europese en globale mobiliteit van artsen en
de beperkingen van het Vlaams of Belgisch beleid op dit vlak
Prof. Dr. Walter Michielsen

- Hoeveel buitenlands artsen/tandartsen
    - Niet zeer duidelijk
    - Hebben ze allemaal een RIZIV-nummer
- 11087 gezondheidswerkers in 2011
- 2637 artsen in 2011
- 500 artsen/jaar verlaten België

Lessons learned from general practice

Prof. Dr. Jan De Lepeleire

- Ondersteuning ontwikkeling huisartspraktijken is een absolute noodzaak (samenwerkingsverbanden)
- Kwaliteit moet gegarandeerd blijven
- Nieuwe gezondheidsberoepen
- Evoluties in de samenleving spelen een onvoorspelbare rol

Is een contingentering van het aantal artsen nog wel zinvol
in een dergelijke maatschappelijke context
van reële en dreigende tekorten?

- JA, MAAR

- Planning in functie

aantal VTE

demografie artsenkorps
praktijkdiversiteit

}
zorgverleners

incidentie prevalentie
behandelingsgraad
zorgintensiteit

}
zorgvraag

Goed in kaart brengen van de zorgbehoefte de komende 20 jaar

Is een contingentering van het aantal artsen nog wel zinvol
in een dergelijke maatschappelijke context
van reële en dreigende tekorten?

- Reële inzetbaarheid van jonge artsen
- Beroep aantrekkelijk maken
- Goed begeleiden van studenten

Moet de toelatingsproef worden aangepast?
Is de bewering hard te maken dat de toelatingsproef
in hoofdzaak “alfa”-studenten selecteert?

Toelatingsproef

- 2 onderdelen
  - Kennis wetenschappen (Fysica – Scheikunde – Biologie – Wiskunde)
  - Informatie verwerven en verwerken
    - ✓ Communicatievaardigheden
    - ✓ Teksten assimileren en interpreteren
- 2 evenwaardige onderdelen

➔ Evenwichtig systeem : $\begin{matrix} 10/20 \\ 10/20 \end{matrix} \Rightarrow \boxed{22/40} \Rightarrow \boxed{20/40?}$

Moet de toelatingsproef worden aangepast?
Is de bewering hard te maken dat de toelatingsproef
in hoofdzaak “alfa”-studenten selecteert?

- Begeleidingscommissie voor evaluatie toelatingsproef
  - Studenten
  - Faculteiten Geneeskunde
  - Leden examencommissie
  - Artsen/ Tandartsen
  - Departement Onderwijs
- Nakijken instroommogelijkheid bachelors-gerelateerde opleidingen

Is de beperking van het binnenlands medisch aanbod dan geen
dweilen met de kraan open
wanneer een zo ruime buitenlandse instroom mogelijk is?

- Voldoende rekening met mobiliteit?
- Hanteren we de juiste cijfers ivm de instroom?
- Ziekenhuizen zoeken zelfs artsen uit het buitenland
- Universitaire ZH kunnen zo extra artsen aantrekken
- Taalexamen?
- Diploma en competentie
- Europese context - mobiliteit bevorderen
- Economische situatie uitstroomlanden

Ook in de Belgische context blijvende divergentia.
Enerzijds tekorten aan Vlaamse zijde,
anderzijds een overaanbod van Franstalige artsen.
Hoe pakken we dit correct aan binnen
eenzelfde Belgisch systeem met eenzelfde ziekteverzekering?

- Systeem van

instroom	is in beide landsdelen anders toegestaan
uitstroom	

→ kan voor ontwrichting zorgen
- Cluster vormen met Franstalige gemeenschap
- Taalvaardigheid als onderdeel van medische kennis
- Taalvaardigheid als onderdeel van medische kwaliteit
- Aanbod beheersen om medisch verbruik te beheersen

Het federale regeerakkoord voorziet dat de bevoegdheid inzake subquota van de gezondheidszorgberoepen overgedragen zal worden naar de gemeenschappen. Op welke zinvolle manier kan Vlaanderen hiermee omgaan?

- Inzake subquota weinig enthousiasme
- Kan wel dienen als signaalfunctie naar de faculteiten en de beroepsgroepen
- Vrije keuze is bepalend voor motivatie